

Ottan proti Francii, rozsudek ze dne 19. 4. 2018 - K disciplinárním sankcím uloženým z důvodu prohlášení advokáta v médiích ohledně poroty soudu

Stěžovatel: Ottan

Žalovaný stát: Francie

Číslo stížnosti: 41841/12

Datum: 19.04.2018

Článek Úmluvy: čl. 10

Rozhodovací formace: Senát

Soud: Evropský soud pro lidská práva

Hesla: nezbytný v demokratické společnosti/přiměřenost/rovnováha mezi dotčenými zájmy, ochrana pověsti jiných, svoboda projevu/sdělovací prostředky, zachování autority a nestrannosti soudní moci

Český právní řád: Čl. 10, čl. 17 Listiny základních práv a svobod
zejména § 32 zákona č. 85/1996 Sb. o advokacii

Významnost: 2

K disciplinárním sankcím uloženým z důvodu prohlášení advokáta v médiích ohledně poroty soudu

Autorský komentář:

Předkládané rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva („Soud“) se zabývá veřejnými prohlášeními stěžovatele (advokáta) před novináři krátce po vynesení rozsudku. Advokát poté, co byl obviněný policista zproštěn obžaloby podané z důvodu zabití advokátova klienta, kritizoval mj. složení poroty a barvu pleti porotců. Za to byl v disciplinárním řízení potrestán důtkou.

Soud podrobně rozebral svoji dřívější judikaturu vztahující se ke svobodě projevu na straně jedné a nutnosti zachování autority a nestrannosti soudní moci na straně druhé.

V souvislosti s povahou napadených vyjádření Soud uvedl, že neodrážejí osobní zášť stěžovatele ve vztahu ke konkrétnímu členovi poroty nebo soudci. Podle Soudu jde o obecné tvrzení o souvislosti, která může existovat mezi složením poroty a osvobozením policisty. Napadená prohlášení tak podle něj mohou být posuzována jako obecná prohlášení o organizaci trestního soudnictví a i když představují hodnotový soud, ten byl postaven na dostatečném skutkovém základu a úzce souvisel s okolnostmi daného případu. Soud souhlasil s tím, že vyjádření stěžovatele se vztahují na trestní soud jako celek, okolnosti tohoto případu nezakládají zásah do autority a nestrannosti soudní moci, jenž by byl dostatečný pro odůvodnění uložení disciplinární sankce stěžovateli. Soud také uvedl, že i když se jednalo o nejmírnější sankci, tak to samo o sobě nestačí na odůvodnění zásahu do práva projevu

stěžovatele. Soud z těchto důvodů rozhodnul, že odsouzením stěžovatele a uložením disciplinární sankce došlo k zásahu do práva na svobodu projevu ve smyslu čl. 10 Úmluvy.

V těchto souvislostech je rozhodnutí významné z důvodu, že poukazuje na význam ochrany svobody projevu ve vztahu k profesi advokáta a na důležitost odlišování souvislostí daného případu s ohledem na postavení advokáta, na povahu prohlášení a jejich sankce, nebo zda přispívají k debatě sledující veřejný zájem. Soud v tomto ohledu dlouhodobě zastává názor, že svoboda projevu se uplatňuje nejen ve vztahu k „informacím“ nebo „myšlenkám“, které jsou příznivě přijaté nebo považované za neškodné, ale i na ty, které urážejí, šokují nebo znepokojují.

(Zpracovali JUDr. Pavel Simon a Mgr. Ladislav Kováč, LL.M.)

SKUTKOVÝ STAV

Stěžovatel, Alain Ottan, je francouzský státní příslušník a advokát. V trestním řízení zastupoval otce mladého muže, který byl usmrcen v důsledku střelby policisty během jeho pronásledování. Sedmnáctiletá oběť měla zahraniční původ a žila ve vyloučené lokalitě. Policista byl následně trestně stíhán pro spáchání trestného činu zabití. V soudním řízení byl však osvobozen. Několik minut po vynesení osvobozujícího rozsudku, v návaznosti na otázku položenou novinářem, zdali se dá rozhodnutí v určitém smyslu chápat jako „povolení zabít“, stěžovatel odpověděl následovně:

„Nevím, jestli to tak můžeme říci. Nemusí se nutně jednat o povolení někoho zabít. Jde o odmítnutí postavit se čelem ke skutečnostem v této zemi a k existenci společnosti s dvojím metrem, nejen co se týče otázky spravedlnosti, ale opravdu vůči společnosti, na kterou je nahlíženo dvojím metrem, který se projevuje na všech úrovních. Žijeme v panelových domech, jsme odděleni od center měst a proti nám je vedeno trestní stíhání, které končí pro některé odsouzením a pro jiné zproštěním viny. Je potřeba přehodnotit sociální systém. Vstoupili jsme do společnosti amerického stylu, kde je občanská válka na dosah.“

Na následnou otázku novináře, zdali očekával takové rozhodnutí, stěžovatel uvedl: „Ano, samozřejmě, vždy jsem věděl, že to takto může dopadnout. Porota byla složená výhradně z příslušníků bílé rasy, která však nereprezentuje celou společnost, můžeme-li to tak říci. Obvinění bylo mimořádně „chabé“, řízení v tomto případě bylo vedeno nesmírně předpojatým způsobem, a proto byla cesta pro osvobození otevřena dokořán. Není to proto překvapením.“

V dubnu 2010 čelil stěžovatel disciplinárnímu řízení před advokátní komorou, ta však v chování stěžovatele neshledala porušení profesní etiky.

Odvolací soud dospěl na podnět nejvyššího státního zástupce k opačnému závěru, tudíž že vzhledem k okolnostem případu, došlo k porušení profesních povinností advokáta. Konstatoval, že napadená vyjádření nepředstavovala výkon práva na obhajobu a odkazovala pouze na rasový původ členů poroty. Opakovaně došlo k použití pojmu „bílý“, který měl rasovou konotaci vrhající podezření na integritu porotců a jeho smyslem tak nebylo otevření diskuse. S opravným prostředkem před Kasačním soudem stěžovatel neuspěl, když podle názoru tohoto soudu advokáti nejsou chráněni imunitou mimo soudní síň.

PŘÁVNÍ POSOUZENÍ

(...)

1. K TVRZENÉMU PORUŠENÍ ČLÁNKU 10 ÚMLUVY
2. Stěžovatel tvrdí, že disciplinární sankce, která mu byla uložena, je v rozporu s čl. 10 Úmluvy, který zní:

„1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice. (...)

2. Výkon těchto svobod, protože zahrnuje i povinnosti a odpovědnost, může podléhat takovým formalitám, podmínkám, omezením nebo sankcím, které stanoví zákon a které jsou nezbytné v demokratické společnosti v zájmu (...) ochrany pověsti nebo práv jiných, (...) zachování autority a nestrannosti soudní moci.“

(...)

1. K odůvodnění
2. Tvrzení stran
3. a) Stěžovatel
4. Stěžovatel se domnívá, že zásah nesledoval legitimní cíl ochrany práv a svobod jiných. Vysvětluje, že napadená vyjádření nebyla projevem žádného osobního nepřátelství vůči členům poroty a nebyla cílena na jejich čest nebo dobrou pověst. Stěžovatel se dále domnívá, že cíl zachování autority a nestrannosti soudnictví tento zásah neodůvodňuje, jelikož svoboda projevu advokátů při kritice soudů může přispět ke zlepšení a posílení soudnictví.
5. Stěžovatel tvrdí, že napadená vyjádření jsou součástí debaty o fungování soudní moci, která sleduje veřejný zájem, což implikuje potřebu vysoké úrovně ochrany svobody projevu s obzvlášť omezeným prostorem pro uvážení. V tomto ohledu odkazuje na stanovisko generálního advokáta před Kasačním soudem.
6. Stěžovatel se domnívá, že vyjádření týkající se složení poroty představují skutková tvrzení, jejichž objektivní správnost nemůže být zpochybněna. I kdyby Soud shledal, že předmětná vyjádření obsahují hodnotový soud, tak ten je postaven na velmi silném faktickém základu. Vyjádření stěžovatele pronesená po skončení jednání byla neoddělitelně spjata s případem, ve kterém zastupoval zájmy svého klienta. Ty proto nemohou být podle stěžovatele posuzovány izolovaně, jelikož prohlášení, která jim předcházejí, rovněž vypovídají o rizicích rozdělené společnosti a nezbytnosti vyvarovat se sociálnímu a společenskému štěpení. Jeho slova představují emotivní popis situace, která byla rozšířena po celém území státu a ještě více v departementu, kde sídlil trestní soud, a to v době, kdy rozhodnutí soudu nebylo konečné.
7. Podle stěžovatele mají totiž jeho vyjádření společenskou a politickou povahu, nikoli povahu rasovou nebo rasistickou. Rozporuje domněnku vyjádřenou vládou, podle které stěžovatel uvedl, že barva pleti poroty určuje rozhodnutí trestního soudu; stěžovatel poznamenal, že odkaz na „bílou porotu“ byl pouze jeden z mnoha prvků (průběh debat, pasivní role při trestním stíhání) pro tvrzení, že rozhodnutí o osvobození nebylo překvapením.
8. Stěžovatel se nakonec domnívá, že jeho vyjádření musí být zasazena do kontextu. Bere na vědomí, že vláda uznala kontext napjaté situace, ve které řízení probíhalo. Dále dodává následující: jako advokát na straně poškozeného nedisponoval právem vznášet námitky ke složení poroty. (...) Hned po vyhlášení rozhodnutí se informoval u představitele státního zastupitelství ohledně jeho záměru podat opravný prostředek, jelikož jeho klient jako poškozený nemá, na rozdíl od státního zástupce, k dispozici žádný opravný prostředek pro napadení osvobozujícího rozsudku. Ten mu odpověděl, že možnost podání odvolání by měla být projednána v rámci generálního státního zastupitelství odvolacího soudu v Montpellier. Stěžovatel dle svých slov s ohledem na průběh řízení pochopil, že podání odvolání bylo nepravděpodobné a pokusil se ovlivnit volbu státního zastupitelství, a to zejména pro to, že předseda trestního soudu odmítl vyslechnout dva policisty obviněné z podání křivé výpovědi vyšetřujícímu soudci a pro váhavost státního zastupitelství. (...)
9. b) Vláda
10. Vláda tvrdí, že napadený zásah byl v souladu se zákonem a sledoval legitimní cíl ochrany pověsti nebo práv jiných, členů poroty a zachování autority a nestrannosti soudní moci.

11. Vláda vzhledem k medializaci případu od samého počátku uznala, že vyjádření stěžovatele, která se týkala fungování soudní moci a průběhu řízení, byla součástí debaty sledující veřejný zájem.
12. Vláda tvrdí, že vyjádření představovala hodnotové soudy zpochybňující nestrannost a hodnověrnost poroty z důvodu její příslušnosti ke „komunitě“. Domnívá se, že stěžovatel vyslovil mimo soudní síň vyjádření o soudnictví, která jsou natolik závažná a postrádající silný faktický základ, že překračují hranice přípustného komentáře. Stanovil domněnku, respektive abstraktní korelaci mezi barvou pleti poroty a způsobem jejího rozhodování, což bylo s to zničit důvěru veřejnosti ve výkon spravedlnosti.
13. Vláda si uvědomuje, že kontext byl napjatý a nepřispíval k diskusi o řádném fungování soudnictví. Nicméně se domnívá, jak je to patrné i z frustrace stěžovatele, že jmenovaný by se neměl nechat přinutit reagovat v rozhořčení na otázky novinářů ve věci, která ještě nebyla pravomocně rozhodnuta.
14. Vláda dodává, že domníval-li se stěžovatel, že ovlivní rozhodnutí státního zastupitelství, aby podalo odvolání proti osvobozujícímu rozsudku, napadené prohlášení nepředstavovalo jediný způsob, jak uplatnit práva na obhajobu: správný postup by měl spočívat v komunikaci se státním zástupcem po skončení jednání. Místo toho se stěžovatel, překračující rámec trestní obhajoby, rozhodl jednoduše pro odplatu vůči soudcům, ale také a zejména vůči porotě z důvodu její rasy a barvy pleti.
15. Vláda dále poznamenala, že stěžovateli byl uložen nejmírnější disciplinární trest, který neměl žádný dopad na jeho profesní činnost.
16. Vláda v souladu odvolacím soudem dospěla k závěru, že chybějící uvážení a obezřetnost při vyjádření stěžovatele způsobily nezbytnost napadeného zásahu. S ohledem na obsah vyjádření, jejich šíření prostřednictvím tisku, na kontext, na postavení stěžovatele jako advokáta, na cílené osoby a povahu sankce se vláda domnívá, že nedošlo k porušení čl. 10 Úmluvy.
17. Hodnocení Soudu
18. Soud má za to, že disciplinární sankce uložená stěžovateli představuje zásah do jeho práva na svobodu projevu a poznamenává, že obě strany se v tomto bodě shodují. Takový zásah porušuje čl. 10 Úmluvy, není-li „v souladu se zákonem“, nesleduje-li jeden nebo více „legitimních cílů“ uvedených v odst. 2 čl. 10 a není-li „nezbytný v demokratické společnosti“ pro dosažení těchto cílů.
19. a) V souladu se zákonem
20. Stejně jako vnitrostátní soudy se Soud domnívá, že zásah byl „v souladu se zákonem“, a sice s čl. 183 vyhlášky ze dne 27. listopadu 1991, kterou se stanovuje organizace povolání advokáta.
21. b) Legitimní cíl
22. Názory stran se liší, pokud jde o legitimní cíl nebo cíle zásahu (viz § 37 a 42 výše).
23. Soud má za to, že argumenty stěžovatele spadají do posouzení nezbytnosti zásahu, pokud jde o cíl „ochrany pověsti nebo práv jiných“. Dále souhlasí s vládou, že zásah sleduje tento cíl, jelikož každý z porotců se mohl cítit přímo zasažen odkazem na jeho barvu kůže. Nakonec se domnívá, že zásah má také zachovat „autoritu a nestrannost soudní moci“, jejíž součástí je vedle soudců i porota.
24. c) Nezbytné v demokratické společnosti
25. Soud odkazuje na obecné zásady, které opakovaně potvrdil již v rozsudku Handyside proti Spojenému království, ze dne 7. 12. 1976 (série A č. 24), a které byly nedávno připomenuty ve věci Morice proti Francii [velký senát], č. 29369/10, § 124 až 127, ESLP 2015.
26. Rovněž odkazuje na druhý uvedený rozsudek kvůli zásadám týkajícím se postavení a svobody projevu advokátů a zejména rozdílu, který je stanoven podle toho, zda se advokáti vyjadřují před soudem nebo mimo něj (§ 132 až 138).
27. V tomto případě Soud konstatuje, že ačkoliv se stěžovatel nacházel uvnitř soudní budovy, když vyslovil slova, která jsou vůči němu namítána, jeho prohlášení bylo učiněno jako odpověď na otázku novináře, zatímco osvobozující rozsudek byl již vyhlášen a líčení před trestním soudem

skončeno. Vzhledem k výše uvedenému rozdílu se proto Soud domnívá, že napadená vyjádření nepředstavují „skutečnosti z průběhu jednání“ a měly by být považovány za ty, které advokát vyslovuje mimo soudní síň. Soud poukazuje na to, že odvolací soud dospěl ke stejnému posouzení a k závěru, a tudíž že soudní imunita, na kterou se advokát na základě vnitrostátního práva může odvolávat, se na tyto skutečnosti neuplatní.

28. Pokud jde o vyjádření mimo soudní síň, Soud rozhodl, že obhajoba klienta může za určitých okolností pokračovat i v médiích, pokud vyjádření nepředstavují závažný útok na činnost soudů a pokud se advokáti vyjadřují v rámci debaty sledující veřejný zájem na fungování soudnictví a v rámci řízení, které vzbuzuje zájem médií a veřejnosti, pokud nepřekročí hranici přípustnosti komentáře bez pevného faktického základu, a pokud využili dostupné opravné prostředky v zájmu jejich klienta (Morice, viz výše, § 138, 139 a 174). Soud při této příležitosti uvedl, že advokáti působí v postavení činitele přímo se podílejícího na fungování soudního systému a na obhajobě strany řízení a nelze ho srovnávat s třetí osobou, která informuje veřejnost (tamtéž, § 148).
29. Při posuzování předmětné stížnosti bere Soud v úvahu faktory, které stanovil v rozsudku Morice, a to: postavení stěžovatele a význam jeho prohlášení pro obhajobu klienta, přínos k debatě sledující veřejný zájem, povahu napadených vyjádření, zvláštní okolnosti případu a povahu uložené sankce.
30. Postavení stěžovatele jako advokáta
31. Soud připomíná, že obhajoba klienta jeho advokátem musí být uskutečněna nikoli v médiích, s výjimkou zvláštních okolností, ale před příslušnými soudy, včetně uplatnění dostupných opravných prostředků (Morice, viz výše, § 171). V tomto případě, jestliže rozhodnutí o osvobození bylo právě vyhlášeno, vynesení rozsudek nebyl konečný: generální prokurátor měl lhůtu deseti dnů k podání odvolání proti rozhodnutí, na rozdíl od strany zastoupené stěžovatelem, která toto právo neměla. Soud se domnívá, stejně jako disciplinární rada komory odvolacího soudu v Montpellier (viz § 22 výše), že napadené prohlášení po východu z jednací síně bylo součástí kritiky řízení, které mohlo přispět k tomu, aby generální prokurátor podal odvolání proti rozhodnutí o osvobození. Poznává také, jak tvrdí vláda, že ve spisu není nic, co by dokazovalo, že tento prostředek vyjadřování představuje jediný prostředek uplatnění obrany zájmů klienta (viz § 46 výše). Tvrdí, že tímto způsobem vláda kritizuje použití napadených vyjádření a nikoliv tvrzení stěžovatele, podle něhož měly sloužit obhajobě strany. Soud se proto domnívá, že tímto zásahem stěžovatel hledal možnost rozšířit obhajobu svého klienta tak, aby došlo k pokračování v řízení před trestním odvolacím soudem v rozšířeném složení (*mutatis mutandis*, Mor proti Francii, č. 28198/09, § 59, ze dne 15. 12. 2011).
32. Přínos k debatě sledující veřejný zájem
33. Stěžovatel se dovolává svého práva informovat veřejnost o věcech veřejného zájmu, v tomto případě o výsledném rozhodnutí o vině či nevině policistů před trestním soudem. Vláda bere na vědomí, že vyjádření stěžovatele se týkají fungování soudnictví a týkají se předmětu obecného zájmu, zejména s ohledem na širokou medializaci této věci.
34. Soud konstatuje, že tato skutečnost nebyla vzata v úvahu odvolacím soudem, který omezil svůj přezkum na dodržování napadeného prohlášení ve vztahu k povinností umírněnosti a diskrétnosti uloženým advokátovi.
35. V tomto ohledu Soud zaprvé poznává, že tato věc probíhala v atmosféře značného napětí, která způsobovala nepokoje v sousedství, ze kterého oběť pocházela (viz § 16 a 17 výše), a že měla významný místní a celostátní dopad, o čemž svědčí přítomnost médií při vyhlášení rozhodnutí. Soud zadruhé připomíná, že veřejnost má legitimní zájem na tom, být informována a dozvědět se o řízení v trestních věcech a že vyjádření o fungování soudní moci se týkají předmětu veřejného zájmu (Morice, viz výše, § 152; Bédat proti Švýcarsku [velký senát], č. 56925/08, § 63, ESLP 2016). V tomto případě se Soud domnívá, že vyjádření namítená vůči stěžovateli, která se týkala fungování soudní moci a zejména řízení před trestním soudem s účastí poroty a průběhu trestního řízení o použití střelných zbraní policií, bylo součástí debaty

sledující veřejný zájem. Proto bylo především v zájmu vnitrostátních orgánů zajistit vysokou úroveň ochrany svobody projevu, přičemž vnitrostátní orgány měly obzvláště omezený prostor pro uvážení.

iii. Povaha napadených vyjádření

62. Soud poznamenává, že odvolací ani kasační soud ve svých rozsudcích neakceptovaly stěžovatelovy jasně vyjádřené námitky proti způsobu, jakým bylo obvinění posouzeno a jak byla věc projednávána. Zásah, který stěžovatel namítá, se vztahuje pouze na úsudek, který vyjádřil o porotě trestního soudu.
63. Soud uvádí, že napadená vyjádření neodráží osobní zášť stěžovatele ve vztahu ke konkrétnímu členovi poroty nebo soudci. Nepředstavují žádnou pomstu, nýbrž obecné tvrzení o souvislosti, která může existovat mezi složením poroty a osvobozením policisty.
64. Soud poukazuje na to, že při použití výrazu „bílá, výhradně bílá“ ve vztahu k porotě stěžovatel odkazoval na etnické charakteristiky, které byly předmětem debat, kritiky a také i zákazů, se kterými se spojují historická dramata, a na diskriminaci, ke které může často i teď docházet, aby vysvětlil, že spolu s jinými okolnostmi tato skutečnost umožnila osvobození obviněného. Nicméně, Soudu se nejeví, že by stěžovatel chtěl obvinít porotce z předsudků rasové povahy. Spíše se domnívá, že jeho prohlášení se vztahovalo k poměrně široce rozvinuté analýze, podle které nestrannost soudců nebo porotců není samozřejmá ctnost, ale výsledek důkladné práce vedoucí k odstranění nevědomých předsudků, které mohou být zakořeněny v určitém geografickém nebo sociálním původu a kde je pravděpodobné, že člověk má strach z toho, že nemůže být pochopen lidmi, kteří jsou od něj zjevně odlišní (viz v tomto ohledu judikaturu Soudu týkající se nestrannosti soudů v případech obvinění z rasismu ze strany porotce, Remli proti Francii, ze dne 23. 4. 1996, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1996-II; Gregory proti Spojenému království, ze dne 25. 2. 1997, Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1997-I; Sander proti Spojenému království, č. 34129/96, ESLP 2000-V). Soud je toho názoru, že tento výklad je výsledkem zasazení vyjádření stěžovatele do kontextu, který také obsahoval zmínku o „(porotě), kde nejsou zastoupeny všechny komunity“, čemuž předcházela společenský komentář o účinku rozhodnutí, a to jmenovitě „přijatá rozhodnutí [je] (...) dramatické, pokud jde o sociální smír“, existuje „rozštěpená společnost“, ve které „žijeme v panelových domech, jsme odděleni od center měst, proti nám je vedeno trestní stíhání, které končí pro některé odsouzením a pro jiné zproštěním viny, (...) je potřeba přehodnotit celý sociální systém.“

Navíc je namístě konstatovat, že stěžovatel, který se také zmínil o tom, jak bylo stíhání a řízení vedeno, neuvedl, že osvobození bylo jisté, ale že „vždycky věděl, že to bylo možné“, což je kritická debata a nikoliv obvinění ze systematické zaujatosti představující odpor proti porotě, kterou by měl podezřívat z rasismu, což je neslučitelné s respektem vůči soudnictví.

65. Soud si je vědom toho, že prohlášení stěžovatele týkající se původu či barvy kůže porotců představuje obzvláště citlivou otázku v žalovaném státě, ve kterém zákon zakazuje zohledňování „rasového“ nebo etnického původu (viz § 31 a 32 výše). Připouští, že to mohlo urazit strany diskuze i soudní orgány. Má však za to, že výklad zmínky o složení poroty „nereprezentující společnost“ nemůže být zredukován na vůli přisoudit porotcům předsudky s rasovou konotací. Stěžovatel apeloval na širší debatu o problematice různorodosti při výběru porotců, jak bylo zmíněno i obecnými soudy, na souvislost mezi jejich původem a rozhodováním.
66. V této souvislosti se Soud domnívá, že napadená prohlášení mohou být posuzována jako obecná prohlášení o organizaci trestního soudnictví advokátem „odrážející širší společenskou debatu“ a představující hodnotový soud. Soud v této souvislosti připomíná, že prohlášení o otázkách veřejného zájmu mohou z tohoto důvodu představovat spíše hodnotové soudy než skutková tvrzení (Paturel proti Francii, č. 54968/00, § 37, ze dne 22. 12. 2005; Boykanov proti

Bulharsku, č. 18288/06, § 37, ze dne 10. 11. 2016).

67. Zbývá zjistit, zda hodnotový soud byl založen na dostatečném skutkovém základu. Soud je názoru, že tato podmínka je v tomto případě splněna. Zaprvé uvádí, že napadené prohlášení bylo součástí vnitrostátních debat, na které odkázal generální advokát před Kasačním soudem, a politických a vědeckých debat o soudnictví probíhajících v různých státech. Dále se domnívá, že vyjádření měla dostatečně úzkou souvislost s okolnostmi daného případu s ohledem na společenský a politický kontext dané věci.
68. Konečně, v případě, že vyjádření stěžovatele mělo negativní konotaci, má Soud za to, že souvisí spíše s obecnou kritikou fungování trestního soudnictví a sociálních vztahů, než by bylo útokem směrem k porotě nebo trestnímu soudu jako celku. Soud v tomto ohledu připomíná, že svoboda projevu se uplatňuje nejen ve vztahu k „informacím“ nebo „myšlenkám“ které jsou příznivě přijaté nebo považované za neškodné, ale i na ty, které urážejí, šokují nebo znepokojují“ (Morice, viz výše, § 161).
69. Zvláštní okolnosti daného případu
70. a) Posouzení celkového kontextu
71. Soud poznamenává, že napadená vyjádření byla pronesena v kontextu značného společenského napětí. Rovněž bere na vědomí, že vyšetřování umožnilo zjistit, že kolegové policisty se dopustili křivých svědectví, aby ho zprostili obvinění – za což byli následně odsouzeni – a případ byl pozorně sledován v médiích i ve společnosti. To přispělo k udržení napjaté atmosféry v průběhu celého řízení. Uvedené napětí dosáhlo svého vrcholu v období vyhlášení rozhodnutí o osvobození publicisty, autora smrtelných výstřelů, tj. šest let od spáchání činu. Za těchto okolností Soud souhlasí s tvrzením stěžovatele, že jeho vyjádření by měla být umístěna do turbulentního kontextu, ve kterém bylo rozhodnutí vydáno. Takže s ohledem na formulaci prohlášení, která jsou namítaná, Soud rozhodl, že byly vysloveny bezprostředně po vyhlášení rozhodnutí trestním soudem jako součást rychlého ústního rozhovoru, který měl formu otázek a odpovědí, což neumožňovalo vyjádření přeformulovat, upravit nebo odstranit předtím, než byla zveřejněna (viz, mimo jiné, Otegi Mondragon proti Španělsku, č. 2034/07, § 54, ESLP 2011).
72. b) Zachování autority soudní moci
73. Soud uvádí, že odvolací soud měl za to, že vyjádření vůči porotě směřovala spíše k diskreditaci trestního soudu jako celku, přičemž stěžovatel neuvedl konkrétní skutečnosti spojené s posouzením věci, a v důsledku toho směřovala vůči soudnictví jako celku.
74. Jelikož porotci a profesionální soudci jsou si rovni při posuzování otázky o vině a trestu, Soud považuje za vhodné uvést, že meze přípustné kritiky se vůči prvně uvedeným uplatňují stejně jako na soudce, kteří rozhodují o trestných činech (viz v tomto ohledu Morice, citovaný výše, § 128 a 168). V tomto případě tudíž jediná zmínka o porotě ve vyjádření namítaném vůči stěžovateli nemůže udělit stěžovateli širší právo kritiky soudního orgánu než takové, jako bylo právě připomenuto.
75. Za těchto okolností Soud souhlasí s odvolacím soudem, že vyjádření stěžovatele se vztahují na trestní soud jako celek. Domnívá se, že tomu tak bylo v případě odkazu na „bílou porotou“, ale také a zejména při vyjádření, že „cesta pro osvobození byla otevřena dokořán“. V tomto ohledu připomíná důležitost zachování autority soudní moci v právním státě a demokratické společnosti. Řádné fungování soudů nemůže být možné bez vztahů založených na úctě a vzájemném respektu mezi různými aktéry justice, v první řadě mezi soudci a advokáty (Morice, viz výše, § 170). Nicméně z důvodů uvedených výše (viz § 64 až 67 výše) se Soud domnívá, že okolnosti tohoto případu nezakládají zásah do autority a nestrannosti soudní moci, jenž by byl dostatečný pro odůvodnění uložení disciplinární sankce stěžovateli.
76. e) Sankce
77. Soud konstatuje, že stěžovateli byla uložena nejmírnější možná disciplinární sankce, podle Kasačního soudu „pouhé napomenutí“. Připomíná ovšem, že tento prvek není neutrální pro advokáta (viz § 77 níže) a i když se jedná o nejmírnější možnou sankci, samo o sobě to nestačí k

odůvodnění zásahu do práva projevu stěžovatele (Morice, viz výše, § 176 a citovaná judikatura).

78. f) Závěr

79. Soud má za to, že vyjádření namítaná proti stěžovateli představují kritiku poroty a soudců trestního soudu, který vyslovil rozhodnutí o osvobození, ale ta byla součástí debaty sledující veřejný zájem na fungování trestního soudnictví v kontextu věci, která byla medializována. I když je pravděpodobné, že šokovala, představuje hodnotový soud založený na dostatečném faktickém základě a tvoří součást trestní obhajoby svého klienta.

80. S ohledem na výše uvedené má Soud za to, že odsouzení stěžovatele představuje nepřiměřený zásah do práva na svobodu projevu, který nebyl nezbytný v demokratické společnosti. Došlo proto k porušení čl. 10 Úmluvy.

(...)

VÝROK

Z těchto důvodů Soud jednomyslně

1. Prohlašuje stížnost za přijatelnou;
2. Rozhoduje, že došlo k porušení čl. 10 Úmluvy;
3. Rozhoduje, že konstatování porušení samo o sobě zakládá dostatečné spravedlivé zadostiučinění morální újmy, kterou utrpěl stěžovatel.

(Zpracoval Mgr. Ladislav Kováč, LL.M.)